

Congres | Optimale participatie

TEKST Tessy van Rossum | Ravestein & Zwart

Optimale participatie is het thema van het congres, waarvoor NVvA, NVVG, NVAB en NIP de handen ineen hebben geslagen. Op woensdag 10 juni kwamen vertegenwoordigers van al deze beroepsgroepen in Ede bijeen voor een inspirerende dag.

NVvA-voorzitter Monique Klompé verwelkomt de aanwezigen tijdens het plenaire gedeelte met een sprookje over een cliënt die door het bos van reïntegratiebedrijven en IRO's dwaalt en de weg terug niet meer kan vinden. Met behulp van vier feeën die een gedeelde visie hebben – herkent u de metafoor? – weet hij echter weer aan de rand van het woud te komen. De oproep van Klompé om de dag na het congres, wanneer iedereen weer op z'n werk is, het bordje 'spreekkamer' te vervangen door het bordje 'luisterkamer' wordt daarna met welwillend geknik ontvangen. Dagvoorzitter prof. dr. Josse van Steenberge, hoogleraar sociaal zekerheidsrecht en voorzitter van de Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen, kondigt daarna eerste spreker Vincent Bijlo aan. De blinde cabaretier geeft een hilarisch inkijkje in de wereld van de cliënt. Snel pratend, met veel kwinkslagen, zet hij de aanwezige arbeidsdeskundigen, bedrijfsartsen, verzekeringsartsen, A&O psychologen en andere professionals aan het den-

ken. "We moeten het bedompte hokje van het eigengelijk verlaten, zodat we vanaf vandaag allemaal kunnen participeren."

Verschuiving Daarna is het spreekgestoelte voor prof. dr. Jac van der Klink, hoogleraar sociale geneeskunde, in het bijzonder arbeid en gezondheid, aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hij signaleert verschuivingen op het gebied van gezondheid en werk. "De gedachte dat participeren beter is dan niet-participeren vat steeds meer post. Maatschappelijk gezien betekent dit een verschuiving van het compensatiemodel naar het participatiemodel." Om deze shift succesvol te laten verlopen, zijn er volgens Van der Klink wel begrippenkaders en instrumenten nodig. "Gevolgen van het participatiemodel zijn dat er meer mensen met klachten en beperkingen op de arbeidsmarkt komen, dat er naast aandacht voor *return to work* ook aandacht moet zijn voor *stay at work* en dat er andere – nieuwe – instrumenten moeten

worden ingezet op het gebied van beoordeling en interventies. Interventies moeten bovendien multifactorieel, dynamisch en contextueel zijn.”

Sociaal beest Na de lunchpauze nemen achtereenvolgens dagvoorzitter Van Steenberge en econoom Arnold Heertje aan het woord. Van Steenberge bekijkt participatie vanuit ethisch-filosofisch perspectief. “De mens is een sociaal beest”, zo stelt hij. “De ene mens is een wolf voor de ander. Elke mens heeft echter relaties. Op het moment dat het mis gaat, voel je dat relaties essentieel zijn voor je eigen zijn.” Het streven naar evenwicht in zowel positieve als negatieve relaties is hierbij cruciaal. Mensen met te veel negatieve relaties worden uitgesloten uit de samenleving, aldus de hoogleraar. “Passende arbeid is echter dé manier om deze mensen weer in te sluiten. Participatie staat daarom gelijk aan deelnemen aan de samenleving. En daar moeten we met z’n allen aan samenwerken.” Prof. dr. Arnold Heertje, emeritus hoogleraar staatsrecht en geschiedenis

van de economische wetenschap, bespreekt vervolgens de economische kanten van participatie. Hij is van mening dat de economie draait om de behoeftebevrediging van mensen, nu en straks, waar ook ter wereld. “Bij economie gaat het niet alleen om financiële transacties. Veel zaken kunnen immers niet met geld worden uitgedrukt. Zo ook in het geval van mensen die tijdelijk zijn uitgeschakeld. We moeten meer redeneren vanuit de personen waar het daadwerkelijk om gaat. Concreet gezegd: er moet meer aandacht zijn voor de menselijke maat.”

Inclusieve arbeidsorganisatie In de twee parallelsessies die op het plenaire gedeelte volgen en de congresdag inhoudelijk afsluiten, kunnen de aanwezigen een achttal workshops bijwonen. Een tweetal impressies: Henny Mulders, werkzaam bij het kenniscentrum UWV, vertolkt tijdens de eerste sessie de A&O psychologen. Hij pleit voor de ‘inclusieve arbeidsorganisatie’, waarin passend werk voor mensen met beperkingen centraal staat. “Veel organisaties zijn op dit moment echter niet ingesteld op werknemers met beperkingen. Om bedrijven hiermee op weg te helpen, wordt op dit moment het zogenaamde Wajong bedrijfsadvies voucher ontwikkeld. Dit helpt mkb-organisaties bij het inrichten van hun bedrijf op jonggehandicapten. Heel belangrijk hierbij is dat er wordt gekeken naar mogelijkheden en niet naar beperkingen.” Hans Spigt, wethouder te Dordrecht en voorzitter van de VNG-commissie Werk en Inkomen, verzorgt ook een parallelsessie. Hij hoopt tijdens een interactieve sessie tot een aantal topprioriteiten voor de Werkpleinen te komen. Een van de suggesties van de aanwezigen is de klant meer centraal te stellen: “Zorg ervoor dat het inkomen snel geregeld is en ga daarna concreet met de cliënt aan de slag. Niets is zo frustrerend als onzekerheid.” Ook de bureaucratie is een teer punt. “Gooi alle formulieren in de prullenbak. Laat de klant een paspoort meenemen en zorg ervoor dat alle formulieren in de computer staan.” En een laatste suggestie voor de medewerkers van de Werkpleinen: “Zorg ervoor dat de weg naar werk niet alleen kort, maar ook duurzaam is. De kortste weg naar werk kan immers ook naar de draaideur leiden.” ←

Van spreekkamer naar luisterkamer
